

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye „Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről”

(2005/C 120/23)

2004. szeptember 29-én az Európai Parlament az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikkének megfelelően úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét: „Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről”.

A munka sürgős jellege miatt az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. szeptember 15-16-i 411. plenáris ülésén úgy határozott, hogy kinevezi MALOSSE urat főelőadónak. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. október 27-én és 28-án megtartott 412. plenáris ülésén (2004. október 28-i ülés) 166 szavazattal, 4 ellenében és 6 tartózkodás mellett elfogadta a következő véleményt.

1. BEVEZETÉS

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2003. szeptember 24-i véleményében⁽¹⁾ támogatta az alkotmányos szerződés tervezetét. Hangsúlyozta, hogy a tagállamok remélt megegyezése után a fő feladat annak elérése lesz, hogy az Unió tagállamainak polgárai és civil társadalma a tervezet mögé álljon.

1.2 Elérkeztünk ahhoz a szakaszhoz, amikor a Szerződés ratifikációjáról szóló viták minden tagállamban megkezdődtek, függetlenül attól, hogy a ratifikáció parlamenti úton vagy népszavazással történik-e.

1.3 Ebben az európai építkezés jövője szempontjából döntő szakaszban minden polgárt arra kell ösztönözni, hogy tekintsen tovább saját ágazati, szakmai, helyi vagy nemzeti érdekeinél. A Szerződést annak a folyamatnak a globális politikai tartalmához mérten kell megítélni, amely több mint ötven évvel ezelőtt vette kezdetét az Európai Közösségek alapítóinak tevékenységével.

1.4 Az EGSZB mindezekért üdvözli, hogy az Európai Parlament alkotmányügyi bizottsága kezdeményezte az EGSZB véleményének kikérését az alkotmányos szerződés kérdésében. A kínálkozó alkalmat teljes mértékben szeretné felhasználni annak érdekében, hogy:

- **világos üzeneteket** juttasson el az Unió szervezett civil társadalmához az alkotmányos szerződés tartalmával és horderejével kapcsolatban;
- **javaslatokat** fogalmazzon meg azzal a kommunikációs stratégiával kapcsolatban, amelynek a civil társadalmat kellene mozgósítania az alkotmányos szerződés kérdésében.

2. VILÁGOS ÜZENETEK

2.1 A Konvent módszere: előrelépés az európai építkezés demokrati-zálásának útján.

2.1.1 Az alkotmányos szerződés kidolgozásának módja önmagában előrelépést jelent és erre érdemes a polgárok figyelmét is felhívni: a Konvent többsége ugyanis a nemzeti és

az európai parlament képviselői közül került ki. A szervezett civil társadalom bevonása érdekében tett erőfeszítések – meghallgatások, konzultációk, valamint a szociális partnerek és az EGSZB által küldött megfigyelők részvétele – jelentős fejlődés a legtöbb tagállam alkotmányügyi gyakorlatához képest is. Az EGSZB egyébként 2003. szeptember 24-i véleményében⁽²⁾ javaslatokat tett a civil társadalom további bevonásának erősítése érdekében.

2.1.2 Bizonyos visszalépések ellenére is, a kormányközi konferencia nem érvénytelenítette a Konvent által kidolgozott tervezetet. Az alkotmányos szerződés az összes politikai frakció egyetértésével született meg: valódi demokratikus vita gyümölcseként.

2.1.3 Még ha a Konventnek nem is volt – az államok és népek uniójaként létező EU vegyes jellege miatt – felhatalmázása alkotmányozásra, mégis valódi szakítást jelentett a korábbi gyakorlattal, amely teljesen figyelmen kívül hagyta a parlamenti képviselőket és a civil társadalmat.

2.1.4 Az alkotmányos szerződés elutasítása azt jelentené, hogy a követett módszer sikertelen volt. Ezért alapvető fontosságú, hogy érveljünk ennek (az egyébként az alkotmányos szerződés által is szentesített) módszernek a hosszú távú megtartása mellett.

2.1.5 Az EGSZB ezért vett részt a Konvent vitáiban, ezért áll ki a Szerződés legitimitása mellett és ezért kéri a Konvent szöveget aláíró tagjaitól és megfigyelőitől, hogy tegyenek ugya-nígy.

2.2 Az Alkotmány „forradalom” az európai építkezés történetében

2.2.1 Az Alkotmány új működési keretet az Uniónak. Három fő részből áll, amelyek közül az első kettő minden ízében újító jellegű: az első rész meghatározza az Uniót megalapozó elveket és értékeket, a második pedig a polgárok alapvető jogait. A harmadik rész megismétli és aktualizálja a megelőző szerződések által meghatározott közösségi politikákat.

⁽¹⁾ Lásd HL C 10, 2004.1.14., 43. o.

⁽²⁾ Lásd az 1. oldalon lévő lábjegyzetet

2.2.2 Az Alkotmány lehetővé teszi, hogy a létező szerződések helyébe egyetlen és teljes szöveg kerüljön, aminek köszönhetően az EU működése mindenki számára érthetőbbé és emberközelibbé válik.

2.2.3 Az Alkotmány nem helyettesíti a nemzeti alkotmányokat, hanem velük együtt érvényesül. Hatálya az Európai Unió teljes területére kiterjed.

2.2.4 Ha a tartalmilag nem is tekinthető igazán „forradalminak”, az új Szerződés alkotmányos természete szakítást kell hogy jelentsen Európa népeinek a közös szándéokra és a közös jövőre épülő kollektív tudatában. Az EGSZB-nek népszerűsítene kell az Európa felépítése irányában tett újabb lépést.

2.3 *A demokratikusabb Unió a polgárokat az európai építkezés szuverén alanyainak tekinti (a Szerződés I. része)*

2.3.1. Az alkotmányos szerződés célja teljesen világos: a politikai uniót *Európa polgárainak és államainak* nevében kell megalkotni.

2.3.2. Az Unió célja Európa polgárainak legfőbb várakozásait kielégíteni. Ennek megfelelően a „teljes foglalkoztatottság, a különösen versenyképes szociális piacgazdaság valamint a környezet minőségének magas fokú védelme és javítása” kifejezetten szerepel az Unió célkitűzései között. Ugyanígy az Unió célja az is, hogy előmozdítsa a „gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást”, és „a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget” kínáljon polgárai számára.

2.3.3 A döntéshozatali mechanizmus demokratikus legitimitása nagymértékben javult:

2.3.3.1 Az Európai Parlament társtörvényhozói hatásköre kiszélesedett. Ez a fejlődés hozzájárulhat ahhoz, hogy a polgárok felismerjék ennek az intézménynek a fontosságát.

2.3.3.2 A nemzeti parlamenteknek juttatott új szerep garanciát jelent az európai szinten netán jelentkező szabályozási túlzások ellen. Az Európai Bizottság köteles minden új kezdeményezésről értesíteni őket és a „korai figyelmeztetés mechanizmusa” révén ellenőrizni is tudják a szubszidiaritás működését.

2.3.4 A polgároknak ezen túl lehetőségük lesz rá, hogy tájkozódjanak kormányuk Európa Tanácsban kifejtett álláspontjáról, mivel a kormányok kötelesek lesznek törvényalkotói szerepükben az átláthatóság követelményeit tiszteletben tartva eljárni.

2.3.5 A részvételi demokrácia első ízben jelenik meg az Unió működési elveként és a képviselői demokrácia elengedhetetlen kiegészítő elemeként:

2.3.5.1 A civil társadalmat képviselő szervezetekkel folytatott nyílt és rendszeres párbeszéd során az európai intézményeknek koherensebben és nagyobb átláthatósággal kell fellépniük. Nevezetesen így – az érintett felek véleményének kikérésével – remélhető, hogy a jövőben nem születnek aprólékoskodó vagy a gyakorlatban alkalmazhatatlan szabályozások. Az Európai Bizottságnak az is kötelessége lesz, hogy az eddigieknél jobban felmérje – elsősorban regionális és helyi szinten – javaslatainak gazdasági-szociális hatását.

2.3.5.2 Az Alkotmány egyik nagy újítása a népi kezdeményezés jogának beillesztése a jogrendbe. Európa polgárai – ha legalább egymillióan vannak, és jelentős számú tagállamból kerülnek ki – ezentúl felszólíthatják az Európai Bizottságot, hogy igényeiknek megfelelő jogalkotási javaslatot nyújtson be.

2.3.6 Elismerést nyert a szociális partnerek szerepe mint az Unió demokratikus életének kulcseleme, a független társadalmi párbeszéd tiszteletben tartásával.

2.3.7 Az új, I. rész beillesztésének célja a kibővülő Unió demokratikus deficitjének csökkentése.

2.4 *Az Unió az eddigieknél jobban védelmezi Európa polgárainak alapvető jogait (a Szerződés, II. része)*

2.4.1 Az Alapjogok Chartáját a széles körben elismert demokratikus legitimitású Konvent dolgozta ki. A civil társadalom szervezeteinek hozzájárulása jelentős szerepet játszott a Charta szövegének megfogalmazása során.

2.4.2 A Charta előrelépést jelent, mivel az összes egyéni és kollektív jogot egyesíti anélkül, hogy elválasztaná egymástól őket: így a polgári és politikai jogokat, valamint a szociális és gazdasági jogokat. Ugyanakkor elismeri a polgárok „újabb” (a fenntartható fejlődéssel, a fogyasztóvédelemmel, a nemek egyenlőségével, a bioetikával, a személyes adatok védelmével stb. összefüggő) jogait is.

2.4.3 A polgárok alapjogai az alkotmányos szerződés szerves részeként – és nem preambulumaiként – jelennek meg.

2.4.4 Az alapjogok európai chartájának – a civil társadalom sok-sok európai szervezete által igényelt – beillesztése a Szerződésbe nagy jelentőségű, mivel ezáltal e jogok kényszerítő jogi erőre emelkedtek.

2.4.5 A gyakorlatban ez az előrelépés azt jelenti, hogy a polgárok teljesebb jogi védelemre számíthatnak. Ugyanis ezentúl bármelyik nemzeti bíróság előtt hivatkozhatnak a Chartára az európai intézmények és a tagállamok határozatai ellenében, amikor az utóbbiak az európai jog nevében kívánnak fellépni.

2.4.6. Az EGSZB, amely maga is részt vehetett az alapjogok európai chartájának kidolgozásában, ezt a beillesztést úgy tekinti, mint jelentős előrehaladást a természetes és jogi személyek jogainak védelme területén.

2.5 *Az Unió – a követett módszerek és a közösségi politikáknak köszönhetően – képes megfelelni polgárai várakozásának (a Szerződés, III. része)*

2.5.1 A létező szerződések és különösen a közösségi módszer már bizonyította létjogosultságát. Ezért az alkotmány harmadik része megismétli a fennálló szerződéseknek az Unió közös politikáira vonatkozó legfőbb rendelkezéseit, és a minősített többség elvét kiterjeszti vagy húsz olyan területre, amelyen eddig egyhangú szavazással születtek a döntések. Ezenkívül az együttműködési eljárást „rendes jogalkotási eljárásnak” nyilvánítja, ami ténylegesen az Európai Parlament hatáskörének erősítését jelenti. Tehát a közös politikákra vonatkozó legtöbb uniós döntés a jövőben hatékonyabb és demokratikusabb formában születhet meg.

2.5.2 A harmadik részben az olyan területekre vonatkozó alapelvek találhatók, amelyek tekintetében a tagállamok úgy döntöttek, hogy vagy egyesítik eszközeiket, vagy együttműködnek egymással. Ám a különféle politikák tartalma nem egyszer s mindenkorra meghatározott, hanem a kormányok és az Európai Parlament többségének döntésétől függ.

2.5.3 Ez a helyzet például a szociálpolitika esetében, ahol egy általános rendelkezést („szociális záradékot”) szűrtak be, amelynek értelmében politikáinak meghatározása és végrehajtása során az Unió köteles figyelembe venni „a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket”. Ugyanez áll a közérdekű szolgáltatások szerepének elismerésére az Unió társadalmi és területi kohéziójának elősegítésében, csakúgy, mint a környezeti dimenzió és a fogyasztóvédelmi követelmények figyelembe vételére – amely már a Szerződésben is szerepel.

2.5.4 Az alkotmányos szerződés megértetése a polgárokkal éppen azért nem könnyű, mert a polgárok hozzászóltak ahhoz, hogy véleményüket tervezett akciókról és politikai tervezetokről kérjük ki, és nem működési keretokről kell nyilatkozniuk. Mozgósításuk érdekében szükség van egy olyan vitára, amelyben arról van szó, hogy a polgárok és a tagállamok mit kívánnak elérni azután, hogy az Alkotmány tisztázta az elveket, az értékeket, a célkitűzéseket és a működési kereteket.

2.5.5 Ezért ebben a szakaszban az EGSZB kapcsolatot kíván létesíteni az Alkotmány Szerződés és a lisszaboni stratégia között, amelynek nemsokára sor kerül a féldős felülvizsgálata. Erről a stratégiáról beszélni kell a viták során, mivel minden európai polgár számára a jövőt jelenti: versenyképességet, teljes foglalkoztatottságot, az ismeretek megosztását, beruházást az emberi tőkébe, növekedést, de az életkörülmények és az életminőség megővését is a fenntartható fejlődés révén. Jelenleg ez a stratégia holtpontra vesztett, mert megvalósításának eszközei nem állnak rendelkezésre, és mert krónikusan várat magára a polgárok és a civil társadalom érdekeltté tétele. Ebben a szakaszban égetően szükség van az új közösségi kezdeményezések adta lendületre annak érdekében, hogy az Unió gazdasági és szociális jövőképe hitelessé váljon.

2.5.6 Az Európai Tanács számára készült véleményében az EGSZB⁽³⁾ azt kérte, hogy a féldős felülvizsgálat eredményeképpen a lisszaboni stratégia kerüljön vissza a polgárok és a civil társadalom szereplőinek kezébe. Ez vissza nem tért alkalom lenne arra, hogy azok világos politikai üzenetet kapjanak az uniós projekt tartalmával kapcsolatban.

2.5.7 Tudatosítani kell a polgároknak, hogy az Alkotmány demokratikus eredményei révén lehetőségük nyílik rá, hogy saját maguk döntsenek azoknak a politikáknak és akcióknak a tartalmáról, amelyeket az Uniónak igényeik kielégítése érdekében konkrétan követnie kell. Az alkotmányos szerződésre mondott NEM azt jelentené, hogy az élet az eddigi szerződések szerint folytatódna tovább.

2.6 *Európa civil társadalmának mozgósítása az alkotmányos szerződés pozitív hozadéka körül a hiányosságok leküzdése érdekében*

2.6.1 Nem arról van szó, hogy elhallgassuk az elfogadott alkotmányos szerződés hiányosságait. Nagyszámú, a civil társadalomtól származó igényt nem volt lehetséges figyelembe venni a Konvent, s még kevésbé a kormányközi konferencia tevékenysége során. 2003. november 24-i véleményében⁽⁴⁾ az EGSZB az Alkotmány szerződéstervezet számos hiányosságát vette leltárba, nevezetesen a következőket:

2.6.1.1 Elégtelen operatív rendelkezések a részvételi demokrácia elvének működtetése érdekében. Így az EGSZB szerepe sem erősödött kielégítő mértékben ahhoz, hogy biztosíthassa a hatékony civil párbeszédet.

2.6.1.2. A szervezett civil társadalom szerepét elismerő rendelkezések hiánya a szubszidiaritás (nevezetesen a funkcionális szubszidiaritás) elvének működtetése terén az elv alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben.

⁽³⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye az Európai Tanács számára a lisszaboni stratégia féldős értékeléséről (később beillesztendő hiv. szám).

⁽⁴⁾ Lásd az 1. oldal lágjegyzetét

2.6.1.3 A közösségi kormányzás gyengesége a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikában, valamint ezeken – a civil társadalom szereplőit közelről érintő – területeken az Európai Parlamenttel és az EGSZB-vel való konzultációt előíró szabályok hiánya.

2.6.1.4 Az EGSZB-vel való kötelező konzultáció hiánya a megkülönböztetés tilalma elvének alkalmazása, a közös menedék- és bevándorlásjogi politika vagy a kultúra területén, az intézmény ide vonatkozó szakértelme ellenére.

2.6.2 El kell-e mindezekért vetnünk a Szerződést? Az EGSZB szerint a „minél rosszabb, annál jobb” politika negatív jelzést adna az európai építkezés szempontjából mind az Unión belül, mind azon kívül, ahol az ellenséges vagy konkurens erők nagyon is örvendeznének a kudarccal. Az EGSZB igenis úgy véli, hogy van lehetőség a javasolt intézményi keretek tartalommal való megtöltésére és operatív intézkedésekkel történő javítására:

2.6.2.1 Intézkedések szükségesek a részvételi demokráciával kapcsolatban, amelyek kapcsán számos – az EGSZB-vel való konzultáció módszereit és az EGSZB szerepét tisztázó – közleményre lesz szükség.

2.6.2.2 A népi kezdeményezés jogának működtetéséhez szükséges eljárásokat meghatározó európai törvény tartalmával kapcsolatban konzultálni szükséges a civil társadalommal. Az EGSZB ehhez kapcsolódóan felkérést kaphatna egy feltáró vélemény megalkotására. Ezen túlmenően támogathatja a civil társadalom felől érkező kezdeményezéseket is.

2.6.2.3 Az Unió növekedést, teljes foglalkoztatottságot és fenntartható fejlődést célzó nagy ívű stratégiáinak esetében alkalmazni kell a részvételi demokrácia elvét.

2.6.3 Egyébként – még mindig az elfogadott alkotmányos szerződés keretében – az is fontos, hogy a polgárok tájékoztatást kapjanak azokról a mechanizmusokról, amelyek képesek több rugalmasságot bevinni a rendszerbe, és megnyithatják az utat a további előrelépéshez anélkül, hogy szükségessé válna jelen Szerződés felülvizsgálata:

2.6.3.1 Azok a tagállamok, amelyek a többiekénél tovább kívánnak haladni az európai integráció útján, könnyebben tudnak megerősített együttműködésre lépni egymással.

2.6.3.2 Ha az összes tagállam politikai akarata egybeesik, akkor lehetőség nyílik az integráció elmélyítésére olyan érzékeny területeken, ahol fennmaradt az egyhangú vélemény követelménye (ilyen például az adó- vagy a szociálpolitika). Az „átjárási záradék” ugyanis lehetővé teszi a minősített többség kiterjesztését ezekre a területekre.

2.6.4 Az elkötelezett, kritikus és konstruktív hozzáállás révén a szervezett civil társadalom hozzá tud járulni a polgárok megfelelő tájékoztatásához és képes lesz a nyomás fenntartására a kormányokkal szemben. A legrosszabb az lenne, ha a politikai szférában meggyökeresedne az a – szerencsétlen módon széles körben elterjedt – vélemény, hogy az európai építkezés kérdése nem érdekli a polgárokat. Ez a vélemény teljes mértékben alaptalan, mivel a polgárok nagyon is sokat várnak Európától s mégpedig azt, hogy világos jövőkép felvázolásával segítse őket mindennapi életük minőségének javításában.

2.6.5 Az EGSZB véleménye szerint az alkotmányos szerződés elfogadása nem önmagáért való cél, hanem megnyitja az utat a részvételi demokrácia erősítése felé. A Szerződés elutasítása azt jelentené, hogy lemondunk azokról az előrelépésekről, amelyeket a civil társadalom a konvent módszerének alkalmazásával elért.

3. HATÉKONY KOMMUNIKÁCIÓT

Az EGSZB szerint a kommunikációs stratégia minősége meghatározó lesz abból a szempontból, hogy Európa népei elfogadják-e az alkotmányos szerződést. A stratégia hatékonyságának biztosítása érdekében nagyon is ajánlott a pragmatikus és professzionális megközelítés. Az EGSZB úgy véli, hogy a kommunikációs stratégiának a következő négy akciót kell előnyben részesítenie:

3.1 *Eszközök kialakítása: információs eszközök és pénzügyi háttér*

3.1.1 Az alkotmányos szerződés bonyolultsága miatt szükség van olyan információs eszközökre, amelyek már a kommunikációs folyamat beindítása előtt használatba vehetők kampányok vagy viták szervezése céljából.

3.1.2 Ezeket az eszközöket a tagállamoknak kellene kidolgozniuk és hozzáférhetővé tenniük az Európai Parlament tájékoztatói irodái és a tagállamok európai bizottsági képviselői segítségével.

3.1.3 Ez az eszköz lehetne egy olyan „értelmező rács”, amelynek segítségével az Alkotmány közelebb hozható – a különféle kategóriák gondjaihoz alkalmazkodva – az egyes tagállamok lakosságához. Minél inkább „testre szabottabb” ez az eszköz, annál hatékonyabban használhatják fel a médiumok, a civil társadalom szervezetei, a regionális és helyi hatóságok az információk terjesztése és a polgárok mozgósítása érdekében.

3.1.4 A polgárok várakozásainak megfelelő kommunikációs stratégia csak megfelelő mértékű pénzügyi eszközök rendelkezésre bocsátása árán képzelhető el.

3.2 A tájékoztató kampányoknak a médiumokra és a polgárokhoz közel álló kommunikációs eszközökre kell támaszkodniuk

3.2.1 Az eszközök rendelkezésre bocsátása után a médiumoknak, a regionális és helyi hatóságoknak, a civil társadalom szervezeteinek és politikai csoportjainak lehetőségük lesz információhordozói szerepkörben fellépni. Világos és a helyi közönség gondjaihoz közel álló üzenetekkel tájékoztathatnak az Alkotmány Szerződés horderejéről.

3.2.2 Az első szakaszban hasznos lenne meghatározni az egyes tagállamok szintjén, hogy a lakosság különböző kategóriái miként viszonyulnak az Alkotmány Szerződéshez, ami után el lehetne gondolkodni a közvetítendő üzenetek tartalmi részén. Az üzenetek célja – az eredmények ismeretében – az lenne, hogy eloszlassák a polgárok félelmeit és különböző várakozásaira választ adjanak.

3.2.3 Hasonló gondossággal kell kiválasztani az üzenetek közvetítőit és a kommunikáció hordozóit. A kampány plurális jellegének biztosítása végett szükség van a bevont szereplők sokszínűségére. A lakossághoz való közelségük szintén a hitelességet és a közvetített üzenetek elfogadását fogja segíteni, ami megmagyarázza a helyi és regionális szinten vezetett akciók fontosságát.

3.2.4 Az EGSZB azt ajánlja az Európai Parlamentnek, hogy minden egyes tagállamban hozzon létre – intézményes szinten – munkacsoportokat kommunikációs szakemberek bevonásával annak érdekében, hogy ezek a kormányoknak konkrét javaslatokat tehessenek a tagállamokban megvalósítandó hatékony tájékoztató kampányok beindításához szükséges akciókra és eszközökre. Az EGSZB kész saját ide vonatkozó szakértelmét rendelkezésre bocsátani és megígérheti a tagállamokban működő szervezeteinek – nemzeti gazdasági és szociális tanácsok vagy hasonló intézmények – a támogatását is.

3.3 Nyílt viták szervezése az állampolgárok számára az eszmecsere elősegítése és a meggyőződések formálása végett

3.3.1 A tájékoztató kampányoknak a polgárokkal folytatott igazi párbeszédbe kell torkollaniuk. Ugyanis fel kell kínálni annak lehetőségét, hogy saját meggyőződésük kialakítása érdekében kérdéseket tehessenek fel, és különböző érvekkel szembeüljenek.

3.3.2 A párbeszéd csak decentralizált viták formájában érheti el célját. A polgárokhoz így a lehető legközvetlenebbül eljutó információ révén sikerülni fog választ adni kétségeikre és kérdéseikre, valamint biztosítani a viták demokratikus jellegét.

3.3.3 E kezdeményezések logisztikai hátteret is igényelnek a nemzeti és európai intézmények részéről. A nemzeti GSZT-k vagy hasonló intézmények egy eseménynaptár felállításával össze tudnák fogni országos szinten a vitákat, az EGSZB pedig eljuttatná hozzájuk a szükséges dokumentációt és kapcsolatba hozhatná őket a megfelelő szereplőkkel.

3.3.4 A kezdeményezések megfelelő összhangja érdekében az EGSZB kéri az Európai Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy a szervezett civil társadalom képviselőinek kezdeményezései kapják meg ugyanazt a támogatást, mint amelyet az európai választott képviselők, illetve az európai, nemzeti, regionális és helyi intézmények nevében fellépő személyek az „1000 vita Európáért” művellet keretében megkapnak. A civil társadalom részvételére feltétlenül szükség van.

3.3.5 Az EGSZB kéri az Európai Parlamentet, hogy az Unió kommunikációs célú költségvetésének jelentős részét szánják az alkotmányos szerződéssel kapcsolatos vitákra, kiegészítve ezzel a nemzeti és helyi hatóságok forrásait és a civil társadalom szervezeteinek saját eszközeit.

3.4 A viták és a ratifikáció európai szintre emelése

3.4.1. Feltétlenül el kell kerülni azt, hogy az európai lakosság az alkotmányos szerződés elfogadását csakis belpolitikai kérdések vetületeként értelmezze.

3.4.2 Ezért az EGSZB azt ajánlja, hogy a viták és az Alkotmány Szerződés ratifikálása igazán transznacionális légkörben folyjon:

3.4.2.1 Egyfelől az európai intézményeknek részt kell venniük a politikai mozgalmak, a regionális és helyi hatóságok és a civil társadalom szervezetei által kifejtett kommunikációs tevékenység összehangolásában. Vagyis ténylegesen támogatni kellene ezen a területen a jó gyakorlatok kicserélését egymással, valamint az erőfeszítések egyeztetését. Az EGSZB például európai szinten képes lenne hozzájárulni a jó gyakorlatok (és a hozzáértés) megismertetéséhez a civil társadalom azon szervezeteinek a körében, amelyek kommunikációs tevékenységre vállalkoznak. Szintén képes lenne az információ felső szintű összegyűjtésére, aminek révén lehetővé válna a polgárok köréből érkező, a civil társadalom által szervezett viták során megfogalmazott észrevételek, kritikák és ajánlások európai szintű értékelése. Végül támogatni tudná a határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő kezdeményezéseket is.

3.4.2.2 Másfelől az EGSZB támogatja az Európai Parlament alkotmányügyi bizottságának arra irányuló javaslatát, hogy a ratifikálásokat a lehetőségekhez mérten egy szimbolikus dátum (például május 8. vagy 9.) köré csoportosítsák.

3.4.3 Az EGSZB tehát fellép amellett, hogy az európai intézmények aktívan vegyenek részt az Alkotmánnyal kapcsolatos kommunikációs stratégia kidolgozásában és működtetésében. A tevékenység során szükség van a tagállamokkal való összhangra

és arra is, hogy a polgárokhoz erős és pozitív jelzés jusson el Európával kapcsolatban.

3.4.4 Az EGSZB a maga részéről kötelezettséget vállal arra, hogy Európa civil társadalmához világos üzeneteket juttat el az Alkotmány Szerződés által képviselt demokratikus előrelépéssel, nevezetesen az európai polgári érzülettel és a politikai részvétellel kapcsolatban.

Brüsszel, 2004. október 28.

Az Európai Gazdasági
és Szociális Bizottság Elnöke
Anne-Marie SIGMUND

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „A környezetvédelem mint gazdasági lehetőség”

(2005/C 120/24)

Atzo NICOLAÏ Európa-ügyi miniszter a Tanács jövődő holland elnöksége nevében 2004. április 22-én levélben fordult az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, és az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikkének rendelkezései alapján feltáró vélemény megalkotására kérte fel a következő témában: „A környezetvédelem mint gazdasági lehetőség”.

Az EGSZB e tárgyú munkáival megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés, környezetvédelem” szekció 2004. szeptember 21-én elfogadta véleményét (előadó: Stéphane BUFFETAUT).

2004. október 27–28-án tartott, 412. plenáris ülésén (az október 28-i ülésen) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a következő véleményt 130 igen szavazattal, 2 szavazat ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 2004 áprilisában a jövődő holland elnökség levélben felkérte az EGSZB-t feltáró vélemény alkotására „A környezetvédelem mint gazdasági lehetőség” témában. A holland elnökség ugyanis szeretne hangsúlyt fektetni azokra a „nyerő-nyerő” megoldásokra, amelyek révén a környezetvédelmi technológiák és a környezetvédelem terén észlelhető fejlődés maga is hozzájárulhat a lisszaboni stratégia gazdasági és szociális célkitűzéseinek megvalósításához.

1.2 Az Európai Tanács nemigen foglalkozott a környezetvédelmi kihívásokkal, ugyanakkor rendkívül nagyra törő célokat fogalmazott meg az Európai Unió számára: nevezetesen azt, hogy váljék „a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává, amely képes a mennyiségi és minőségi szempontból egyre több munkahely létrehozására alkalmas fenntartható gazdasági fejlődésre, mindezt nagyobb szociális kohézió megvalósításával”. Talán egyedül a „fenntartható” szó utal itt a fenntartható fejlődés fogalmára.

1.3 Az Európai Tanács csak két évvel később hozott olyan határozatokat, amelyeknek tárgya a fenntartható fejlődés stratégiája volt. Ezek a továbbiakban a lisszaboni stratégia kiegészítő elemeivé lettek.

1.4 Ám állíthatjuk-e teljes joggal, hogy a környezetvédelem szerves része lett a lisszaboni stratégiának? Az Európai Unió egyes gazdaságainak gyengélkedése oda vezetett, hogy a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés abszolút prioritássá vált, a környezetvédelem pedig – ahogy a római mondás mondja: „primum vivere, deinde philosophare” [előbb élni kell, aztán filozofálni] – háttérbe szorult. De vajon nem a környezettinktől függ-e az életünk, s éppen ezért – a szakértőkön túl – nem mindannyiunk ügye-e?

1.5 A fentiek értelmében az európai gazdaság jelentős szektorai aggodalmukat fejezték ki az Unió, jobban mondván az Európai Bizottság ama szándéka miatt, hogy – ha kell, magára maradván – a környezetvédelemben a nemzetközi közösség számára példamutató magatartást fog tanúsítani.